

Eindelijk richtlijn bij preventie zelfdoding in de zorg

Vlaamse richtlijn voor hulpverleners moet aantal suïcides omlaag halen

30-03-17, 06.00u - Femke Van Garderen en Sara Vandekerckhove

In de richtlijn wordt onder meer uitgelegd hoe je contact maakt, hoe je de veiligheid kan bevorderen, hoe je familie en vrienden kunt betrekken. ©Jonas Lampens 1

Elke dag belanden 28 Vlamingen op de spoedafdeling na een suïcidepoging. Veel hulpverleners weten in die gevallen niet wat doen. Een richtlijn, die vandaag gelanceerd wordt en die *De Morgen* kon inkijken, moet daar verandering in brengen.

103 shares

Uit het grote psychiatrierapport van *De Morgen* bleek dat hulpverleners worstelen met suïcidepreventie. "Welke vragen stel je dan?", lieten medewerkers uit een Antwerps psychiatisch ziekenhuis tijdens een inspectieronde in 2015 optekenen. Ze waren geen uitzondering: zes op de tien psychiatische instellingen kregen van de Vlaamse Zorginspectie een onvoldoende voor hun suïcidepreventiebeleid.

Een duidelijke richtlijn moet er nu voor zorgen dat alle neuzen in de hulpverlening

in dezelfde richting wijzen. Een noodzaak, vindt professor Gwendolyn Portzky van het Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie. Te meer omdat het Vlaamse suïdecijfer anderhalve keer hoger ligt dan het Europees gemiddelde. De kans dat een hulpverlener gedurende zijn of haar carrière wordt geconfronteerd met zelfdoding is ook groot: een op de tien zelfdodingen in ons land vindt plaats in een zorginstelling. “Door wetenschappelijk onderbouwde informatie aan te bieden hopen we hun deskundigheid te verbeteren en de suïdecijfers te doen dalen”, stelt Portzky, die mee de richtlijn opstelde. Buitenlands onderzoek toont volgens haar aan dat dit mogelijk is. “In Engeland hebben ze het aantal zelfdodingen voor en na het implementeren van een richtlijn gemeten en daar zagen ze een significante daling. In Nederland gaven hulpverleners aan zich veel vaardiger te voelen.”

SHARE

'In Engeland hebben ze het aantal zelfdodingen voor en na het implementeren van een richtlijn gemeten en daar zagen ze een significante daling'

GWENDOLYN PORTZKY

Lees ook: "We kunnen meer zelfdodingen voorkomen"
Durf te praten

De Vlaamse richtlijn omvat 200 pagina's. Een van de belangrijkste lessen voor hulpverleners is deze: durf met een patiënt over zelfdoding te spreken. Hoe lang denkt die er al aan? Ligt er een datum en methode vast? Is er een afscheidsbrief geschreven? Door zo open en concreet mogelijk te zijn, moet een

hulpverlener beter kunnen inschatten hoe acuut het risico is.

Hoewel bij een aanbeveling als deze ook wordt stilgestaan binnen de opleidingen, is de theorie toch nog anders dan de praktijk. "Als er iemand voor je zit die zegt niet meer te willen leven, dan is dat heel heftig", zegt Portzky. Een natuurlijke reflex is om dan meteen met oplossingen te komen. "Maar eigenlijk is dat niet wat patiënten zelf willen. Ze hebben vooral nood aan iemand die naar hen luistert, die hun wanhoop snapt, die hen hoop geeft."

SHARE

'Eigenlijk willen patiënten geen oplossingen horen. Ze hebben vooral nood aan iemand die naar hen luistert, die hun wanhoop snapt, die hen hoop geeft'

GWENDOLYN PORTZKY

In de richtlijn wordt onder meer uitgelegd hoe je contact maakt, hoe je de veiligheid kan bevorderen, hoe je familie en vrienden kunt betrekken. Ook het belang van opvolging wordt benadrukt. Een keertje peilen naar suïcidale gedachten is niet voldoende, het moet vaak gebeuren. Dus ook na een opname in een algemeen of psychiatrisch ziekenhuis.

Maar hoe realistisch is dat in een Vlaanderen waar het maanden wachten is op een afspraak bij een psychiater en waar een psycholoog voor velen onbetaalbaar is? "Als hulpverlener moet je rekening houden met die realiteit", klinkt het. "Je moet samen met je patiënt uitzoeken wat haalbaar is. Ook op een huisarts kan een beroep worden gedaan."

Op dit moment is de richtlijn nog niet afdwingbaar. Volgens minister van Welzijn Jo Vandeurzen (CD&V) is het wel de bedoeling dat de Vlaamse Zorginspectie hiermee op termijn aan de

slag gaat. De eerste evaluaties op het terrein zijn volgens hem over minimaal een half jaar mogelijk.

Wie vragen heeft over zelfdoding, kan telefonisch terecht bij de Zelfmoordlijn op het gratis nummer 1813 en op zelfmoord1813.be.